

Älvros kyrka

Antikvarisk kontroll vid invändig målning 2009

Älvros socken, Härjedalens kommun, Härnösands stift

Sara Bäckman

RAPPORT – JAMTLI 2010:32
ISSN 1654-2045

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2010

ISSN 1654-2045

- 2010:1 Hunge kapell – Antikvarisk kontroll vid restaurering 2008-2009
Martina Berglund
- 2010:2 Älvros klockstapel – Antikvarisk kontroll vid restaurering 2009
Martina Berglund
- 2010:3 Lillhärjäbygget – Antikvarisk kontroll vid restaurering av Benladan 2009
Martina Berglund
- 2010:4 Högen – Antikvarisk kontroll vid restaurering av härbre (byggnad IX), 2009
Martina Berglund
- 2010:5 Ovikens gamla kyrka – Förundersökning av putsen på kyrkan och bogårdsmuren
Christina Persson
- 2010:6 Bröcklingberget – Kulturhistorisk karakterisering inför vindkraftpark
Amanda Jönsson
- 2010:7 Ängersjököen – Kulturhistorisk karakterisering inför vindkraftpark
Amanda Jönsson
- 2010:8 Exercishuset (Byggnad 16) –Antikvarisk kontroll vid fasadändring 2003
Martina Berglund
- 2010:9 Byggnad 19 – Antikvarisk kontroll vid exteriör restaurering 2005
Martina Berglund
- 2010:10 Byggnad 32 – Antikvarisk kontroll vid ombyggnad 2006–2007
Martina Berglund
- 2010:11 Byggnad 33 – Antikvarisk kontroll vid ombyggnad 2008–2009
Martina Berglund
- 2010:12 Skaftåsen-området – Kulturhistorisk karakterisering inför planerad vindkraftpark
Karl-Johan Olofsson
- 2010:13 Brynje 3:2 – Antikvarisk kontroll vid restaurering av loge 2006
Hampus Benckert
- 2010:14 Västerskucku 1:63 – Antikvarisk kontroll vid restaurering av loge 2006
Hampus Benckert
- 2010:15 Grafsgården – Antikvarisk kontroll vid restaurering av spåntak på ladugården 2004
Martina Berglund
- 2010:16 Byggnad 38 – Antikvarisk kontroll vid ombyggnad 2005 och 2007
Martina Berglund
- 2010:17 Skalspasset – Arkeologisk utredning inför exploatering av Skalspasset
Karl-Johan Olofsson

- 2010:18 Optands flygfält – Antikvarisk kontroll vid restaurering av tre hangarer, 2004
Martina Berglund
- 2010:19 Aspnäset 1:9 – Antikvarisk kontroll vid restaurering av boningshus, vedbod och kornlada 2004–2006
Martina Berglund
- 2010:20 Betelkapellet – Antikvarisk kontroll vid exteriör restaurering 2002–2007
Martina Berglund
- 2010:21 Billsta – Arkeologisk utredning av fastighet Hackås Hov 1:117, 2010
Amanda Jönsson
- 2010:22 Enafors turisthotell – Antikvarisk kontroll vid restaurering av södra fasaden 2009
Hampus Benckert
- 2010:23 Fjellmanska gravkoret - Antikvarisk kontroll vid restaurering 2003–2005
Christina Persson
- 2010:24 Ljungdalen – Arkeologisk utredning av fastighet Ljungdalen 10:34, 2010
Amanda Jönsson
- 2010:25 Bröcklingberget – Arkeologisk utredning inför vindkraftparker
Anders Hansson
- 2010:26 Exercishuset (byggnad 16) – Antikvarisk kontroll vid restaurering av tak och fasad 2008–2010
Christina Persson
- 2010:27 Lobbersjöns sommarviste – Antikvarisk kontroll vid restaurering av båthus
Christina Persson
- 2010:28 Lobbersjöns sommarviste – Antikvarisk kontroll vid restaurering av torvkåta
Christina Persson
- 2010:29 Dubbelboden i Sidsjö – Antikvarisk kontroll vid byte av tak 2009
Olof Edin
- 2010:30 Moskogen 2010 – Arkeologisk utredning inför planerade kraftledningar
Karl-Johan Olofsson
- 2010:31 Frösö klockstapel – Färgundersökning och färgsättningsförslag
Christina Persson
- 2010:32 Älvros kyrka – Antikvarisk kontroll vid invändig målning 2009
Sara Bäckman

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel 063-15 01 00

Fax 063- 10 61 68

© Jamtli 2010

Omslagsbild: kyrkbänkar, Älvros kyrkans långhus

Foto: Hampus Benckert, Jamtli

Redigering och layout framsida: Lena Ljungkvist, Jamtli Förlag

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
HISTORIK OCH TIDIGARE RESTAURERINGAR	6
BYGGNADSBESKRIVNING	7
<i>Beskrivning av skador före åtgärder</i>	7
<i>Utförda åtgärder</i>	8
BILDER	9

Inledning

Länsstyrelsen lämnade 2006-09-25 Svegsbygdens församling tillstånd till invändig målning av Älvros nya kyrka (lst dnr 433-10238-04). Åtgärderna påbörjades i maj 2007 och slutbesiktades i juni samma år.

Arbetet har utförts av Vidars Måleri AB i Ljusdal. Ett åtgärdsförslag upprättades 2003-10-30 (reviderat 2003-11-28) av Sten Hungefält i Sveg.

Den antikvariska kontrollen och dokumentationen har utförts av Jämtlands läns museum genom Hampus Benckert. Besöksprotokoll, fotografier och andra handlingar som rör upprustningen finns i läns museets arkiv. Fotografierna finns på filmer Jlm 07m018, Jlm 07m031, Jlm 07m035.

Östersund den 15 november 2010

Sara Bäckman
antikvarie

Fastighetsuppgifter m.m.

Fastighet	Älvros nya kyrka, Älvros kyrkby 26:12, Älvros socken, Härjedalens kommun
Objekt	Invändig ommålning av Älvros nya kyrka
Fastighetsägare	Svenska kyrkan Svegsbygdens församling Box 33 842 21 Sveg Kontaktperson: Bertil Schylberg, 0680-109 86
Uppdragsgivare	Fastighetsägaren
Hantverkare	Vidars Måleri AB Box 54 827 22 Ljusdal Kontaktperson: Tommy Strandberg, 070-646 16 53 Medarbetare: Hans Eriksson, Ola Wallin
Antikvarisk kontroll	Jamtli Box 709 831 28 Östersund Kontaktperson: Sara Bäckman, 063-15 03 34
Dnr, Jlm	207/2007 F8A
Dnr, lst	433-11346-04

Historik

Älvros nya kyrka byggdes under perioden 1880-86 efter ritningar av Ernst Abraham Jacobsson. Kyrkan är byggd av trä och fick en prägel av nygotik med inspiration av fornnordisk träarkitektur. Kyrkan har en rektangulär grundplan, utskjutande tresidig sakristia i öster och klocktorn i nordöstra hörnet.

Kyrka hotades under mitten av 1900-talet av rivning. Detta berodde på att den gamla kyrkan åter börjat användas som ordinarie gudstjänstrum år 1945. 1954 beslutas dock att den nya kyrkan skulle restaureras. 1957 genomgick kyrkan en omfattande restaurering och ombyggnad efter ritningar av Rolf Bergh. Kyrkan blev utvändigt något avkortad i väster och entrén fick en öppen form med en loggia som bärs upp av träpelare. Interiört fick kyrkan en ny färgsättning och viss ny inredning som väggpanel, ljuskandelabrar, vindfång, värmeinstallationer m fl. Kyrkan fick utvändigt den färgsättning som kyrkan har idag med rött och vitt. Orgeln köptes in under 1970-talet.

1998-2000 utfördes den senaste utvändiga restaureringen. Taket lades om med ny galvaniserad takplåt samt målades, rötskadat virke i takkonstruktionen byttes ut och träkonstruktioner i anslutning till att fasaden målades om.

Antikvariska ställningstaganden

Innan arbetet påbörjades undersöktes bänkarna och det visade sig att bänkarna var målade med oljefärg i två lager; en grågrön täckfärg och en lasyr i en mörkare grön kulör. Bänkarna var ganska slarvigt och ojämnt laserade, några helt olaserade. Laseringen föreföll vara gjord i efterhand. Den nya färgsättningen återknyts till den de troligtvis fick vid ommålningen på 1950-talet. Även färgsättningen från 1950-talet är bibehållen, vilket är ett villkor i länsstyrelsens beslut.

Byggnadsbeskrivning

Beskrivning av skador före åtgärder

Fönster-smygar

Fönstersmygarna i långhuset var troligen målade med alkydfärg, i en bruten vit kulör som låg nära NCS-kulören S2005-Y. Färgen flagnade.

Innertak

Innertaket var troligen målat med alkydfärg i en bruten vit kulör som ligger nära NCS-kulören S2005-Y. Tre mindre områden i norra takfallet hade missfärgningar efter tidigare fukt-skador i de nedre partierna mot väggen. På ett ställe fanns en glipa mellan två brädor, varifrån isoleringsmaterial ramlade ner.

Bänk-inredning

Kyrkbänkarna var målade med oljefärg i en grön kulör. Bänkarna var målade i två lager; grågrön täckfärg som låg nära NCS-kulören S4020-G30Y och lasyr i en mörkare grön kulör. Bänkarna var ganska slarvigt och ojämnt laserade, några helt olaserade. Laseringen föreföll vara gjord i efterhand. Färgen flagnade på sitsar och ryggstycken.

Utförda åtgärder

Fönster-smygar

Den löst sittande färgen har skrapats bort, smygarna har spacklats och målats om med alkydoljefärg (täckfärg) i en bruten vit kulör, lika tidigare.

Innertak

De missfärgade områdena av taket i norra takfallet har målats om i de nedre partierna mot vägg, med alkydoljefärg (täckfärg) i en bruten vit kulör, lika tidigare. Glipan mellan brädorna har tätats med lindrev.

Bänk-inredning

Den löst sittande färgen har skrapats bort. Bänkarna har spacklats och målats om med alkydoljefärg (täckfärg) i grön kulör, lika tidigare och utan lasyr.

Bilder

Fönstersmygar efter ommålning. Jlm 07m35/13.

Innertaket innan ommålning. Jlm 07m031/18.

Innertaket efter ommålning. Jlm 07m35/11.

Bänkinredningen före ommålning. Jlm 07m31/12.

Bänk före ommålning. Jlm 07m31/10

Bä Bänk efter ommålning. Jlm 07m35/20.